

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 14. novembra 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Článok 21 ZFEÚ – Smernica 2004/38/ES – Oprávnené osoby – Dvojaká štátna príslušnosť – Občan Únie, ktorý nadobudol štátne občianstvo hostiteľského členského štátu, pričom si súčasne ponechal svoje pôvodné štátne občianstvo – Právo štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom tohto občana, na pobyt v tomto členskom štáte“

Vo veci C-165/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [Vrchný súd (Anglicko a Wales), oddelenie Queen's Bench (správna komora), Spojené kráľovstvo] z 8. marca 2016 a doručený Súdnemu dvoru 21. marca 2016, ktorý súvisí s konaním:

Toufik Lounes

proti

Secretary of State for the Home Department,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano (spravodajca), predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, J. Malenovský, E. Levits, C. G. Fernlund a C. Vajda, sudcovia J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe a C. Lycourgos,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. mája 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- T. Lounes, v zastúpení: P. Saini, barrister, R. Matharu, solicitor,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: M. Holt, C. Crane a C. Brodie, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Blundell, barrister,
- španielska vláda, v zastúpení: V. Ester Casas, splnomocnená zástupkyňa,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: angličtina.

– Európska komisia, v zastúpení: E. Montaguti a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. mája 2017,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Toufikom Lounesom a Secretary of State for the Home Department (Ministerstvo vnútra, Spojené kráľovstvo) vo veci zamietnutia vydania pobytového preukazu dotknutej osobe.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 5 a 18 smernice 2004/38 uvádzajú:
„(5) právo všetkých občanov Únie voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov by sa malo, ak sa má uplatňovať podľa objektívnych podmienok slobody a dôstojnosti, udeliť tiež ich rodinným príslušníkom bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. ...
...
(18) aby sa už raz priznané právo trvalého pobytu stalo skutočným prostriedkom integrácie do spoločnosti hostiteľského členského štátu, v ktorom má občan Únie pobyť, toto právo by nemalo podliehať žiadnym podmienkam.“
- 4 Článok 1 tejto smernice stanovuje:
„Táto smernica stanovuje:
a) podmienky, ktoré upravujú uplatňovanie práva voľného pohybu a pobytu v rámci územia členských štátov občanmi Únie a ich rodinných príslušníkov;
b) právo trvalého pobytu na území členských štátov pre občanov Únie a ich rodinných príslušníkov;
...“
- 5 Podľa článku 2 uvedenej smernice:
„Na účely tejto smernice sa používajú tieto pojmy:
1) ‚Občan Únie‘ znamená akákoľvek osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu;

2) ‚Rodinný príslušník‘ znamená:

a) manželský partner;

...

3) ‚Hostiteľský členský štát‘ znamená členský štát, do ktorého sa občan Únie presťahuje, aby vykonal svoje právo voľného pohybu a pobytu.“

6 Článok 3 smernice 2004/38 s názvom „Oprávnené osoby“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.“

7 Článok 6 tejto smernice, nazvaný „Právo pobytu do troch mesiacov“, stanovuje:

„1 Občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia do troch mesiacov bez akýchkoľvek podmienok alebo formalít iných, ako je požiadavka vlastníť platný preukaz[z] totožnosti alebo pas.

2. Ustanovenia odseku 1 sa uplatňujú tiež na rodinných príslušníkov s platným pasom, ktorí nie sú štátni príslušníci členského štátu a ktorí sprevádzajú občana Únie alebo sa k nemu pripájajú.“

8 Článok 7 uvedenej smernice, nazvaný „Právo pobytu na viac ako tri mesiace“, vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1 Všetci občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

a) sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v hostiteľskom členskom štáte; alebo

b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte; alebo

c)

– sú zapísaní na súkromnej alebo verejnej inštitúcii, akreditovanej alebo financovanej hostiteľským členským štátom na základe jeho legislatívy alebo administratívneho postupu, s hlavným cieľom absolvovať študijný kurz, vrátane odborného vzdelávania; a

– majú komplexné krytie zdravotného poistenia v hostiteľskom členskom štáte a predložili príslušnému vnútroštátnemu úradu dôkaz prostredníctvom vyhlásenia alebo iným rovnocenným prostriedkom, podľa ich rozhodnutia, že majú dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu; alebo

...

2. Právo pobytu stanovené v odseku 1 sa rozširuje na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie v hostiteľskom členskom štáte, ak takýto občan Únie spĺňa podmienky uvedené v odseku 1 a), b) alebo c).“

- 9 Článok 16 tej istej smernice, nachádzajúci sa v jej kapitole IV, s názvom „Právo trvalého pobytu“ znie:
- „1 Občania Únie, ktorí sa legálne zdržiavali počas nepretržitého obdobia piatich rokov v hostiteľskom členskom štáte, majú právo trvalého pobytu v tomto členskom štáte. Toto právo nepodlieha podmienkam uvedeným v kapitole III.
2. Odsek 1 sa uplatňuje tiež na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu a legálne sa zdržiavali s občanom Únie v hostiteľskom členskom štáte počas nepretržitého obdobia piatich rokov.
- ...
4. Právo trvalého pobytu po jeho získaní sa môže odobrať iba v prípade neprítomnosti v hostiteľskej krajine počas obdobia dlhšieho ako dva za sebou idúce roky.“

Právo Spojeného kráľovstva

- 10 Smernica 2004/38 bola do práva Spojeného kráľovstva prebratá prostredníctvom Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 [nariadenie o prisťahovalectve z roku 2006 (Európsky hospodársky priestor), ďalej len „nariadenie z roku 2006“]. Toto nariadenie používa pojem „štátny príslušník [Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP)]“ namiesto pojmu „občan Únie“.
- 11 V pôvodnom znení článku 2 uvedeného nariadenia bol pojem „štátny príslušník EHP“ definovaný ako „každý štátny príslušník štátu EHP“ so spresnením, že Spojené kráľovstvo je vylúčené z pojmu „štát EHP“.
- 12 Po dvoch za sebou nasledujúcich zmenách tohto istého nariadenia prostredníctvom Immigration (European Economic Area) (Amendment) Regulations 2012 (2012/1547) [pozmeňujúce nariadenie o prisťahovalectve (Európsky hospodársky priestor) z roku 2012 (2012/1547), ďalej len „nariadenie 2012/1547“] a neskôr Immigration (European Economic Area) (Amendment) (N^o2) Regulations 2012 (2012/2560) [druhé pozmeňujúce nariadenie o prisťahovalectve (Európsky hospodársky priestor) z roku 2012 (2012/2560), ďalej len „nariadenie 2012/2560“] tento článok stanovuje:
- „Pod ‚štátnym príslušníkom EHP‘ sa rozumie každý štátny príslušník štátu EHP, ktorý zároveň nie je britským občanom.“
- 13 Články 6, 7, 14 a 15 nariadenia z roku 2006 zabezpečujú prebratie článkov 2, 7 a 16 smernice 2004/38 do práva Spojeného kráľovstva.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 14 V septembri 1996 pani Ormazabalová, španielska štátna príslušníčka, prišla do Spojeného kráľovstva, aby pokračovala v štúdiu. Odvtedy tam má pobyt a od septembra 2004 pracuje na plný úväzok.
- 15 Dňa 12. augusta 2009 nadobudla britské štátne občianstvo naturalizáciou a získala britský cestovný pas, pričom si zároveň ponechala aj španielske občianstvo.
- 16 V roku 2013 nadviazala vzťah s pánom Lounesom, alžírskym štátnym príslušníkom, ktorý pricestoval do Spojeného kráľovstva 20. januára 2010 na základe 6-mesačných návštevých víz a po uplynutí tohto obdobia ostal neoprávnene na tomto území. Pani Ormazabalová a pán Lounes uzavreli cirkevný sobáš 1. januára 2014 a následne civilný sobáš 16. mája 2014 v Londýne (Spojené kráľovstvo). Od tej doby sa zdržiavajú v Spojenom kráľovstve.

- 17 Dňa 15. apríla 2014 požiadal pán Lounes ministerstvo vnútra o vydanie pobytového preukazu na základe nariadenia z roku 2006 ako rodinnému príslušníkovi štátneho príslušníka EHP.
- 18 Dňa 14. mája 2014 mu bolo doručené oznámenie adresované osobe, ktorú možno vyhostiť, spolu s rozhodnutím o jeho vyhostení zo Spojeného kráľovstva z dôvodu, že prekročil dobu oprávneného pobytu v tomto členskom štáte, pričom boli porušené kontroly v oblasti imigrácie.
- 19 Listom z 22. mája 2014 ministerstvo vnútra oznámilo pánovi Lounesovi svoje rozhodnutie o zamietnutí jeho žiadosti o vydanie pobytového preukazu, ako aj dôvody tohto zamietnutia. Tento list v podstate uvádzal, že v nadväznosti na zmenu článku 2 nariadenia z roku 2006 nariadeniami 2012/1547 a 2012/2560 pani Ormazabalová už nebola v zmysle tohto prvého uvedeného nariadenia považovaná za „štátnu príslušníčku EHP“, keďže 12. augusta 2009 nadobudla britské štátne občianstvo, a to aj napriek tomu, že si súčasne ponechala svoje španielske občianstvo. V Spojenom kráľovstve sa už teda na ňu nevzťahovali práva priznané uvedeným nariadením, ako ani smernicou 2004/38. Pán Lounes sa preto podľa tohto istého nariadenia nemohol domáhať pobytového preukazu ako rodinný príslušník štátneho príslušníka EHP.
- 20 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu totiž vyplýva, že pred touto zmenou boli britskí štátni občania, ktorí majú súčasne občianstvo iného členského štátu EHP, ako pani Ormazabalová, na rozdiel od štátnych príslušníkov, ktorí nemajú dvojité štátne príslušenstvo, považovaní v zmysle článku 2 nariadenia z roku 2006 za štátnych príslušníkov EHP a mohli si teda uplatňovať práva priznané týmto nariadením. Od uvedenej zmeny však títo občania už neboli považovaní za takýchto štátnych príslušníkov a nemali už preto tieto práva, takže ich rodinní príslušníci, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov, si tiež nemohli z tohto dôvodu uplatňovať právo na pobyt v Spojenom kráľovstve.
- 21 Pán Lounes podal proti rozhodnutiu z 22. mája 2014 uvedenému v bode 19 tohto rozsudku žalobu na vnútroštátny súd.
- 22 Tento súd vyjadruje pochybnosti o zlučiteľnosti tohto rozhodnutia, ako aj článku 2 nariadenia z roku 2006, zmeneného nariadeniami 2012/1547 a 2012/2560, s článkom 21 ZFEÚ a smernicou 2004/38.
- 23 V tejto súvislosti uvádza, že podľa vysvetliviek k nariadeniu 2012/1547, ako aj podľa odôvodnení tohto nariadenia a nariadenia 2012/2560, zmena uvedeného článku 2 nasledovala po rozsudku z 5. mája 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že táto smernica sa neuplatňuje na občana Únie, ktorý nikdy nevyužil svoje právo na voľný pohyb, stále sa zdržiaval v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom a ktorý má okrem toho štátnu príslušnosť ďalšieho členského štátu.
- 24 V predmetnej veci je však nesporné, že pani Ormazabalová pred nadobudnutím britského štátneho občianstva využila svoju slobodu pohybu a získala právo na pobyt v Spojenom kráľovstve ako španielska štátna príslušníčka podľa uvedenej smernice.
- 25 Vnútroštátny súd sa v tomto kontexte v podstate pýta, či, ako tvrdí ministerstvo vnútra, pani Ormazabalová stratila oprávnenie podľa smernice 2004/38 v Spojenom kráľovstve od dátumu jej naturalizácie v tomto členskom štáte, alebo či, ako tvrdí pán Lounes, má byť pani Ormazabalová napriek tomu, že nadobudla britské štátne občianstvo, stále považovaná za „oprávnenú osobu“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice a môže sa v tomto členskom štáte stále domáhať práv zaručených uvedenou smernicou vzhľadom na to, že si ponechala svoje španielske občianstvo. V prvom prípade by totiž pán Lounes nemohol mať odvodené právo na pobyt v Spojenom kráľovstve ako rodinný príslušník štátneho príslušníka Únie podľa tej istej smernice, kým v druhom prípade by mu takéto právo mohlo byť priznané.

- 26 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd tiež pýta, či odpoveď na túto otázku bude odlišná v závislosti od toho, či pani Ormazabalová získala podľa článku 16 smernice 2004/38 právo trvalého pobytu v Spojenom kráľovstve na viac ako tri mesiace pred získaním britského štátneho občianstva, alebo či v tom čase disponovala len právom na pobyt na viac ako tri mesiace na základe článku 7 tejto smernice. Druh práva na pobyt, ktorý mala pani Ormazabalová pred svojou naturalizáciou, je totiž predmetom diskusie medzi účastníkmi konania vo veci samej a ešte nebol určený.
- 27 Za týchto okolností High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [Vrchný súd (Anglicko a Wales), oddelenie Queen's Bench (správna komora), Spojené kráľovstvo] rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Je španielska štátna príslušníčka a občianka Únie, ktorá:

- využije svoje právo na voľný pohyb podľa smernice [2004/38] tým, že sa presťahuje do Spojeného kráľovstva, a
- využije svoje právo podľa článku 7 alebo článku 16 smernice [2004/38] tým, že sa zdržiava v Spojenom kráľovstve, a
- následne získa britské štátne občianstvo, ktorým disponuje popri svojej španielskej štátnej príslušnosti, ako osoba s dvojakou štátnou príslušnosťou, a
- niekoľko rokov po získaní britského občianstva sa zosobáši so štátnym príslušníkom tretieho štátu, s ktorým sa zdržiava v Spojenom kráľovstve,

spolu so svojim manželom oprávnenou osobou v zmysle článku 3 ods. 1 smernice [2004/38], pokiaľ sa zdržiava v Spojenom kráľovstve a disponuje španielskou štátnou príslušnosťou a britským občianstvom?“

O prejudiciálnej otázke

- 28 Na úvod treba uviesť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdného dvora, aj keď vnútroštátny súd z formálneho hľadiska obmedzil svoju otázku iba na výklad článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, táto okolnosť Súdnemu dvoru nebráni, aby vnútroštátnemu súdu poskytol všetky aspekty výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci, ktorá mu bola predložená, bez ohľadu na to, či ich tento súd v znení týchto otázok uviedol alebo nie (pozri analogicky rozsudok z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, bod 24 a citovanú judikatúru).
- 29 V prejednávanej veci z informácií obsiahnutých v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že pochybnosti vnútroštátneho súdu v konaní vo veci samej sa týkajú nielen smernice 2004/38, ale aj článku 21 ods. 1 ZFEÚ.
- 30 Treba preto vychádzať z toho, že svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú smernica 2004/38 a článok 21 ods. 1 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v situácii, keď občan Únie využil svoju slobodu pohybu tým, že sa presťahoval do iného členského štátu, ako je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, a zdržiaval sa v ňom v zmysle článku 7 ods. 1 alebo článku 16 ods. 1 tejto smernice, následne nadobudol štátne občianstvo tohto členského štátu, pričom si zachoval aj svoje pôvodné občianstvo a o niekoľko rokov neskôr sa zosobášil so štátnym príslušníkom tretieho štátu, s ktorým sa naďalej zdržiaval na území uvedeného členského štátu, má tento štátny príslušník právo na pobyt v tomto členskom štáte na základe ustanovení uvedenej smernice alebo článku 21 ods. 1 ZFEÚ.

O výklade smernice 2004/38

- 31 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora je cieľom smernice 2004/38 zjednodušiť výkon základného a individuálneho práva voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, ktoré je občanom Únie priamo priznané článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, a posilniť toto právo. Odôvodnenie 5 tejto smernice zdôrazňuje, že uvedené právo by sa na to, aby sa mohlo vykonávať za objektívnych podmienok dôstojnosti, malo udeliť tiež rodinným príslušníkom týchto občanov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť (rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i., C-202/13, EU:C:2014:2450, body 31 a 33, ako aj citovaná judikatúra).
- 32 Uvedená smernica však nepriznáva nijaké samostatné právo rodinným príslušníkom občana Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov. Prípadné práva priznané týmto štátnym príslušníkom touto istou smernicou sú tak právami odvodenými od práv, ktoré má dotknutý občan Únie z dôvodu výkonu svojej slobody pohybu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i., C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 34, ako aj citovanú judikatúru).
- 33 Ako už Súdny dvor opakovane rozhodol, z doslovného, systematického a teleologického výkladu ustanovení smernice 2004/38 vyplýva, že táto smernica upravuje len podmienky vstupu a pobytu občana Únie v iných členských štátoch ako v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, a že táto smernica neumožňuje založiť odvodené právo na pobyt v prospech štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie, v členskom štáte, ktorého je tento občan štátnym príslušníkom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 37, ako aj z 10. mája 2017, Chavez-Vilchez a i., C-133/15, EU:C:2017:354, bod 53).
- 34 Po prvé zo znenia článku 3 ods. 1 tejto smernice totiž vyplýva, že do rozsahu jej pôsobnosti patria a za oprávnené osoby, ktoré majú nárok na práva upravené touto smernicou, sa považujú občania Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú „v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi“, a ich rodinní príslušníci, ako sú definovaní v bode 2 článku 2 uvedenej smernice, ktorí ich buď sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú (rozsudok z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 38).
- 35 Po druhé ostatné ustanovenia smernice 2004/38, najmä článok 6, článok 7 ods. 1 a 2, ako aj článok 16 ods. 1 a 2 tejto smernice, hovoria o práve na pobyt občana Únie a o odvodenom práve na pobyt jeho rodinných príslušníkov buď „v inom členskom štáte“, alebo v „hostiteľskom členskom štáte“ (rozsudok z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 40, ako aj citovaná judikatúra).
- 36 Po tretie hoci, ako bolo uvedené v bode 31 tohto rozsudku, cieľom tejto smernice je uľahčiť a posilniť výkon práva občanov Únie na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov, nič to nemení na tom, že jej predmetom je, ako vyplýva z jej článku 1 písm. a), stanovenie podmienok výkonu tohto práva (rozsudky z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, bod 33, ako aj z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 41).
- 37 Súdny dvor tak rozhodol, že vzhľadom na to, že podľa zásady medzinárodného práva členský štát nemôže odoprieť vlastným štátnym príslušníkom vstup na svoje územie alebo pobyt na ňom, a že majú teda právo na neobmedzený pobyt v tomto členskom štáte, uvedená smernica nemá za cieľ upraviť pobyt občana Únie v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom. V dôsledku toho, vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 32 tohto rozsudku, poslaním tejto smernice nie je priznať na území tohto istého členského štátu odvodené právo na pobyt pre rodinných príslušníkov tohto občana, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. mája 2011, McCarthy, C-434/09, EU:C:2011:277, body 29, 34 a 42, ako aj z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, body 42 a 43).

- 38 V prejednávanej veci je nesporné, že pani Ormazabalová, ktorá je španielskou štátnou príslušníčkou, využila svoju slobodu pohybu tým, že sa presťahovala do iného členského štátu, ako je členský štát, ktorého je štátnou príslušníčkou, a zdržiavala sa v tomto inom členskom štáte, čiže opustila Španielsko, aby pricestovala do Spojeného kráľovstva v roku 1996. Ďalej je nesporné, že mala postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, a že sa zdržiavala v Spojenom kráľovstve podľa článku 7 ods. 1 alebo – ako sa okrem iného zdá, že uznala vláda Spojeného kráľovstva – článku 16 ods. 1 tejto smernice, aspoň kým nadobudla britské štátne občianstvo naturalizáciou.
- 39 Ako uviedol generálny advokát v bodoch 48 a 63 svojich návrhov, nadobudnutie tohto občianstva však u pani Ormazabalovej viedlo k zmene právneho režimu tak z hľadiska vnútroštátneho práva, ako aj z hľadiska uvedenej smernice.
- 40 Pani Ormazabalová sa totiž odvtedy zdržiava v jednom z členských štátov, ktorého je štátnou príslušníčkou a v dôsledku toho má bezpodmienečné právo na pobyt v súlade so zásadou medzinárodného práva uvedenou v bode 37 tohto rozsudku.
- 41 Z toho vyplýva, že odkedy pani Ormazabalová nadobudla britské občianstvo, na jednej strane sa na ňu nevzťahuje vymedzenie pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, ako bolo pripomenuté v bode 34 tohto rozsudku. Na druhej strane, z hľadiska úvah uvedených v bodoch 36 a 37 tohto rozsudku, uvedená smernica nemá za cieľ upraviť jej pobyt v Spojenom kráľovstve, keďže je svojou povahou bezpodmienečný.
- 42 Za týchto podmienok treba zastávať názor, že smernica 2004/38 sa na situáciu pani Ormazabalovej už neuplatňuje od jej naturalizácie v Spojenom kráľovstve.
- 43 Tento záver nemôže byť spochybnený skutočnosťou, že pani Ormazabalová využila svoju slobodu pohybu tým, že sa presťahovala do Spojeného kráľovstva a zdržiavala sa v ňom a ponechala si svoju španielsku štátnu príslušnosť popri britskom štátnom občianstve. Napriek tejto dvojitej skutočnosti sa totiž pani Ormazabalová od nadobudnutia tohto občianstva už nezdržiava v „inom členskom štáte, ako je členský štát, ktorého [je] štátn[ou] príslušní[čkou]“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, a preto sa na ňu už nevzťahuje pojem „oprávnená osoba“ v zmysle tohto ustanovenia uvedenej smernice.
- 44 Vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bodoch 32 a 37 tohto rozsudku sa ani na jej manžela, pána Lounesa, ktorý je štátnym príslušníkom tretieho štátu, nevzťahuje tento pojem a nemôže mať teda na základe tejto istej smernice odvodené právo na pobyt v Spojenom kráľovstve.

O výklade článku 21 ods. 1 ZFEÚ

- 45 Keďže smernica 2004/38 nemôže zakladať odvodené právo na pobyt v prospech štátneho príslušníka tretieho štátu v situácii, v akej sa nachádza pán Lounes, je potrebné určiť, či takéto právo na pobyt môže byť aspoň vyvodené z ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa občianstva Únie, najmä z článku 21 ods. 1 ZFEÚ, ktorý priznáva každému občanovi Únie právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom podlieha okrem iného obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v Zmluvách.
- 46 Treba pripomenúť, že Súdny dvor totiž už v niektorých prípadoch uznal, že štátnym príslušníkom tretích štátov, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorí nemali na základe ustanovení smernice 2004/38 odvodené právo na pobyt v členskom štáte, ktorého má tento občan štátnu príslušnosť, mohlo byť napriek tomu priznané takéto právo na základe článku 21 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, body 44 až 50, ako aj z 10. mája 2017, Chavez-Vilchez a i., C-133/15, EU:C:2017:354, bod 54).

- 47 Rovnako ako smernica 2004/38, toto posledné uvedené ustanovenie však nepriznáva takémuto štátnemu príslušníkovi nijaké samostatné právo na pobyt, ale len právo odvodené od práv, ktoré má dotknutý občan Únie (rozsudky z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, body 66 a 67, ako aj z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 36).
- 48 Odvodené právo na pobyt v prospech štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, tak v podstate existuje len vtedy, ak je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby občan Únie skutočne vykonával svoju slobodu pohybu. Účel a odôvodnenie takéhoto odvodeného práva sú teda založené na konštatovaní, že odmietnuť jeho priznanie je spôsobilé obmedziť okrem iného túto slobodu, ako aj výkon a potrebný účinok práv, ktoré dotknutému občanovi Únie priznáva článok 21 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 68; z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 45, ako aj z 13. septembra 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, body 36 a 73).
- 49 V prejednávanej veci treba uviesť, že v podstate v rozpore s tvrdením vlády Spojeného kráľovstva, situáciu štátneho príslušníka členského štátu, ako je pani Ormazabalová, ktorý vykonal svoju slobodu pohybu tým, že sa oprávnenne pohyboval a zdržiaval na území iného členského štátu, nemožno považovať za výlučne vnútornú situáciu iba preto, že tento štátny príslušník počas tohto pobytu nadobudol štátne občianstvo hostiteľského členského štátu popri svojom pôvodnom občianstve.
- 50 Súdny dvor už totiž uznal, že spojitosť s právom Únie existuje v súvislosti so štátnymi príslušníkmi jedného členského štátu legálne sa zdržiavajúcimi na území iného členského štátu, ktorého sú taktiež štátnymi príslušníkmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. júna 2017, Freitag, C-541/15, EU:C:2017:432, bod 34).
- 51 Pani Ormazabalová, ktorá je štátnou príslušníčkou dvoch členských štátov a ktorá vo svojom postavení občianky Únie uplatnila svoju slobodu pohybovať sa a zdržiavať sa v inom členskom štáte, ako je jej členský štát pôvodu, sa tak môže domáhať práv súvisiacich s týmto postavením, najmä práv stanovených v článku 21 ods. 1 ZFEÚ, a to vrátane práv vo vzťahu k jednému z týchto dvoch členských štátov.
- 52 Práva priznané štátnym príslušníkom členských štátov týmto ustanovením zahŕňajú právo viesť v hostiteľskom členskom štáte bežný rodinný život, za prítomnosti ich rodinných príslušníkov (pozri analogicky rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i., C-127/08, EU:C:2008:449, bod 62).
- 53 Skutočnosť, že štátny príslušník členského štátu, ktorý sa pohybuje a zdržuje v inom členskom štáte, následne nadobudne štátne občianstvo tohto posledného uvedeného členského štátu popri svojom pôvodnom občianstve, nemôže znamenať, že príde o toto právo, inak by sa narušil potrebný účinok článku 21 ods. 1 ZFEÚ.
- 54 V prvom rade by to totiž viedlo k rovnakému zaobchádzaniu s týmto štátnym príslušníkom ako s občanom hostiteľského členského štátu, ktorý ho nikdy neopustil, pričom by sa nezohľadnila skutočnosť, že uvedený štátny príslušník vykonal svoju slobodu pohybu tým, že sa presťahoval na územie uvedeného členského štátu a zachoval si svoje pôvodné občianstvo.
- 55 Členský štát nemôže obmedziť účinky vyplývajúce z disponovania občianstvom iného členského štátu, najmä práv, ktoré sú s ním podľa práva Únie spojené a ktoré vyplývajú z výkonu slobody pohybu občanom.
- 56 V druhom rade treba zdôrazniť, že práva priznané občanovi Únie článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, vrátane odvodených práv, ktoré majú jeho rodinní príslušníci, majú okrem iného za cieľ podporovať postupnú integráciu dotknutého občana Únie do spoločnosti hostiteľského členského štátu.

- 57 Občan únie, ako je pani Ormazabalová, ktorý potom, ako sa v rámci výkonu svojej slobody pohybu presťahoval na územie hostiteľského členského štátu a zdržiaval sa na ňom počas viacerých rokov na základe článku 7 ods. 1 alebo článku 16 ods. 1 smernice 2004/38 a v súlade s týmito poslednými uvedenými ustanoveniami, nadobudne štátne občianstvo tohto členského štátu, má tendenciu trvalo sa integrovať v spoločnosti uvedeného štátu.
- 58 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 86 svojich návrhov, domnievať sa, že taký občan, ktorému boli priznané práva podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ z dôvodu výkonu svojej slobody pohybu, sa musí vzdať týchto práv, najmä práva viesť rodinný život v hostiteľskom členskom štáte z dôvodu, že sa usiloval prostredníctvom naturalizácie v tomto členskom štáte o lepšiu integráciu do spoločnosti tohto štátu, by bolo v rozpore s logikou postupnej integrácie, ktorú podporuje toto ustanovenie.
- 59 Z uvedeného tiež vyplýva, že s občanom Únie, ktorý vykonal svoju slobodu pohybu a nadobudol štátne občianstvo hostiteľského členského štátu popri svojom pôvodnom občianstve, by sa zaobchádzalo menej výhodne, pokiaľ ide o jeho rodinný život, ako s občanom Únie, ktorý taktiež uplatnil túto slobodu, ale mal len svoje pôvodné občianstvo. Práva zverené občanovi Únie v hostiteľskom členskom štáte, najmä právo viesť rodinný život so štátnym príslušníkom tretieho štátu, by sa obmedzili preto, že sa integroval do spoločnosti tohto členského štátu, a v závislosti od toho, koľko má občianstiev.
- 60 Z vyššie uvedeného vyplýva, že potrebný účinok práv priznaných občanom Únie článkom 21 ods. 1 ZFEÚ vyžaduje, aby občan mohol v situácii, v akej je pani Ormazabalová, naďalej uplatňovať v hostiteľskom členskom štáte práva odvodené z uvedeného ustanovenia, po tom, ako nadobudol štátne občianstvo tohto členského štátu popri svojom pôvodnom občianstve a najmä právo rozvíjať rodinný život s jeho manželským partnerom, ktorý je štátnym príslušníkom tretieho štátu, priznaním odvodeného práva na pobyt tomuto štátnemu príslušníkovi.
- 61 Pokiaľ ide o podmienky priznania tohto odvodeného práva na pobyt, tieto podmienky nemôžu byť prísnejšie ako podmienky stanovené smernicou 2004/38 pre priznanie takéhoto práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb a usadil sa v inom členskom štáte než v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom. Aj keď táto smernica neupravuje situáciu, aká je uvedená v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, musí sa analogicky uplatniť na túto situáciu (pozri analogicky rozsudky z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, body 50 a 61, ako aj z 10. mája 2017, Chavez-Vilchez a i., C-133/15, EU:C:2017:354, body 54 a 55).
- 62 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba odpovedať na položenú otázku tak, že smernica 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, v ktorej občan Únie využil svoju slobodu pohybu podľa článku 7 ods. 1 alebo článku 16 ods. 1 tejto smernice tým, že sa presťahoval do iného členského štátu, ako je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom a zdržiaval sa v ňom, následne nadobudol štátne občianstvo tohto členského štátu, pričom si zachoval aj svoje pôvodné občianstvo a o niekoľko rokov neskôr uzavrel manželstvo so štátnym príslušníkom tretieho štátu, s ktorým sa naďalej zdržiaval na území uvedeného členského štátu, nemá tento štátny príslušník odvodené právo na pobyt v danom členskom štáte na základe ustanovení uvedenej smernice. Môže mať však takéto právo na pobyt podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ za podmienok, ktoré nemôžu byť prísnejšie ako podmienky stanovené smernicou 2004/38 pre priznanie uvedeného práva štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb a usadil sa v inom členskom štáte než v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom.

O trovách

- 63 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, v ktorej občan Európskej únie využil svoju slobodu pohybu podľa článku 7 ods. 1 alebo článku 16 ods. 1 tejto smernice tým, že sa presťahoval do iného členského štátu, ako je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom a zdržiaval sa v ňom, následne nadobudol štátne občianstvo tohto členského štátu, pričom si zachoval aj svoje pôvodné občianstvo a o niekoľko rokov neskôr uzavrel manželstvo so štátnym príslušníkom tretieho štátu, s ktorým sa naďalej zdržiaval na území uvedeného členského štátu, nemá tento štátny príslušník odvodené právo na pobyt v danom členskom štáte na základe ustanovení uvedenej smernice. Môže mať však takéto právo na pobyt podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ za podmienok, ktoré nemôžu byť prísnejšie ako podmienky stanovené smernicou 2004/38 pre priznanie uvedeného práva štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb a usadil sa v inom členskom štáte než v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom.

Podpisy